

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Argumenta contendentia Fidem esse discursivam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

¶ *ostenditur actum huiusmodi ex duobus praemissis deinde non esse actum Fidei.*

Sara visit: hæc conclusio nullum aliud habet obiectum, præter risum Saræ, nec quidquam repræsentat, nisi quod iudicium simplex repræsentaret, quod absolute, & non per modum conclusionis diceret, *Sara visit*: sicut in hoc & aliis syllogismis in materiâ naturali: *Omnis equus est humilis; Bucephalus est equus, ergo Bucephalus est humilis*; hæc conclusio medium terminum non repræsentat, sed tantum extremâ, particula enim *ergo*, ut ostendi Disp. 47. Logicæ, sect. 6. solum denotat hunc actum esse ex duobus aliis deductum.

VI. *Angelus hunc actum ergo Sara risu intuitum, nescit nisi sit Fides an opinio.*

Unde Angelus intuitivè actum illum, *ergo Sara visit*, cernens, sciet quidem esse conclusionem, propter diversum modum tendendi per particulam illam *ergo* expressum, sicut scit utrum actus aliquis sit apprehensio an iudicium, propter diversum modum tendendi actus, quamvis idem planè sit utriusque actus obiectum: nullo tamen modo sciet conclusionem illam esse Fidem, etiam in hac sententiâ, cum ex vi illius actus discernere nequeat ex quibus præmissis sit deductus, cum tamen intuitivè eum videns scire deberet esse actum Fidei, si revera sit talis, sicut videns apprehensionem scit esse apprehensionem, & sic de aliis, ergo ut actus aliquis sit verè & propriè Fides divina, tendere debet immediatè in revelationem, & illam habere pro obiecto terminativo, & intrinseco.

VII. *Aliunde declaratur quo pacto actus Fidei immediatè attingere debeat revelationem.*

Secundò probatur Fidem non niti discursu, sed esse assensum simplicem, quo rem revelatam credimus propter revelationem, ita ut utraque immediatè ab illo actu attingatur. Huiusmodi quippe actus, qui simul in obiectum revelatum & revelationem tendat, non est impossibilis, imò ut rectè Suarez hic, Disp. 6. Sect. 4. num. 4. de facto datur, ut in hoc syllogismo, ex quo adversarii suas conclusiones de Fide deducunt: *Quicquid Deus dixit est verum, Deus hoc dixit, ergo, ubi minor saltem propositio creditur, seu cognoscitur per Fidem immediatè, tum quia nulla sunt principia, ex quibus hic actus certò deducatur, tum etiam quia alioquin dabitur processus in infinitum: ob quam causam in Logicâ dixi, dari necessariò debere in scientiis actus aliquos scientificos immediatos, ne scilicet procedatur in infinitum.*

Dari necessarii debent aliqui actus Fidei non discursivi.

VIII. *Nil obstat quo minus actus Fidei feratur simul in revelationem & rem revelatam.*

Deinde inquiri quænam in hoc sit repugnantia, ut nimirum actus Fidei immediatè, & sine discursu feratur simul assensu simplici in revelationem & rem revelatam? Dices, in eo sitam esse repugnantiam, quòd in mysterio credendo extremorum connexio sit obscura, unde necessarium est ut prius quis assentiatur revelationi, & inde determinetur ad assensum obiecto revelato præbendum. Sed contra; revelatio enim ipsa non est minus obscura, quàm res revelata, si ergo ex motivis credibilitatis assentiri intellectus possit firmiter revelationi ex imperio voluntatis, ergo & propter revelationem hoc modo cognitam assentiri similiter poterit rei revelatæ, & utrumque eodem actu credere, nec ulla dari ratio potest, cur ad hoc requirantur duo actus distincti; imò ipsa etiam experientiâ constare videtur nos eodem actu & revelationem & rem revelatam attingere, atque hanc propter illam credere. Deinde, cum modi tendendi in revelationem immediatè seu per simplicem assensum, & per discursum sint diversissimi, ad eundem Fidei habitum non videntur posse pertinere.

Experientiâ constare videtur eodem actu ferri nos in revelationem & mysterium.

IX.

Alia etiam adducuntur rationes ad probandum
R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

Fidem non niti discursu: supra enim Disp. 9. Sect. 2. & 3. ostendi Fidem divinam certiorém esse quacunque scientiâ naturali, hoc autem non ita esset, si Fides foret discursiva, eodem enim cum aliis scientiis niteretur principio, nempe, *Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, & certitudinem suam merè hauriret, sicut illa ex connexionione extremorum cum medio termino in præmissis, sicque par esset illarum cum divinâ fide certitudo: nullus quippe assensus certior esse potest ratione formali, quâ nititur, hæc autem, ut vidimus, Fidei Theologicæ in hac sententiâ, cum scientiis naturalibus est communis. Deinde, cum n. 7. ostenderimus possibiles esse, imò de facto dari actus Fidei, qui immediatè & per simplicem assensum ferantur in divinam revelationem, hi actus, cum solâ revelatione & divinâ auctoritate tanquam ratione formali nitantur; erunt longè certissimi, & certiores multò illis, qui nituntur discursu, & rationem formalem habent inferioris ordinis, nempe principium illud naturale, in quo forma syllogistica fundatur. Alia contra Fidem discursivam adduci possunt argumenta, quæ tamen, quia minus efficacia, omitto.*

Sequitur Fidem divinam non esse certioram scientiis naturalibus.

In hac etiam sententiâ aliquid actus Fidei divina essent certiores aliis.

SECTIO SECUNDA.

Argumenta contententia Fidem esse discursivam.

OBIECTES primò: Quoties uni rei propter aliam distincto actu assentimur, est discursus, sed hic uno actu credimus Deum hoc vel illud revelare, deinde alio actu distincto credimus rem revelatam propter revelationem, quàm actu priori credidimus, ergo hæc conclusio est & actus discursivus, & Fides, sicque Fides est discursiva, ut in hoc & similibus discursibus constat: *Quicquid Deus dicit, est, Deus dicit esse Trinitatem, ergo est Trinitas.*

I. *Obicitur Quoties actu distincto unum credimus propter aliud, est Fides.*

Respondetur tres huiusmodi actus posse à se invicem distinctos formari, nego tamen tertium, seu conclusionem esse actum Fidei. Dicos, est propter auctoritatem & testimonium divinum, ergo est actus Fidei. Nego antecedens, auctoritas enim & testimonium divinum ab illo non attingitur, sed est propter identitatem obiecti sui non cum revelatione, sed cum obiecto à Deo revelato, in formâ syllogisticâ deductam. Quòd verò obiectum illud afficiatur divino testimonio seu revelatione, non sufficit ut assensus ille dicatur esse propter revelationem, ut in aliis constat: sic enim in hoc syllogismo: *Omne calidum est substantia, ignis est calidus, ergo ignis est substantia*, hic inquam, etsi calor afficiat obiectum identificatum cum aliquo calido, sicut testimonium Dei afficit obiectum identificatum cum aliquo revelato, calor tamen non est ratio cur hic & nunc conclusio illi assentiar, *ergo ignis est substantia*, sed ratio assentiendi est identitas ignis cum aliquo calido.

II. *Ostenditur conclusio nem illam non esse actum Fidei.*

Ad actum Fidei non sufficit, quòd revelatio afficiat obiectum creditum.

Urgebis: Hic actus sufficit ad salutem, si quis illum habeat de obiecto, quod necessitate mediè est credendum. Respondetur, quàmvis si sit actus supernaturalis, gratia seu concursus superioris ordinis ad illum requiratur, si tamen actus Fidei propriè dictus de mysterio necessitate mediè credendo sit ad salutem necessarius, & non sufficiat actus aliquis supernaturalis, etsi non sit

III. *Conclusio illa, si sit supernaturalis requirit concursum supernaturalem.*

Tom. II.

Alius actus simul elicitur, sufficiens ad salutem.

rigorose Fides; dico, inquam, hunc actum ob motivum formale discursus elicitum, ad salutem consequendam non sufficere. Adde nihilominus, ut plurimum contingere, ut ubi hujusmodi assensus ex motivo discursus est elicitus, & per eum objectum formale Fidei intellectui propositum, ut plurimum inquam contingit, ut proprius actus Fidei, seu immediatè terminatus ad divinam auctoritatem ac testimonium eliciatur, qui ad salutem consequendam sit sufficiens.

IV.
Objic. Revelatio est causa actus Fidei, ergo hic generatur per discursum.

Objicies secundò: In Fide divina credit quis rem revelatam propter revelationem, ergo revelatio est causa hujus assensus, esse autem nequit illius causa, nisi hic actus sit conclusio, & producat per discursum: quare revelatio prius naturâ movere debet intellectum ut objecto revelato assentiat, ergo & per actum distinctum cognosci eam oportet, & hoc modo objectivè determinare ad illius rei assensum. Respondetur, revelationem esse quidem objectum formale actus Fidei divinæ, non tamen ad hoc est necessarium ut præviè per actum distinctum cognoscatur, & hac ratione ad assensum rei revelatæ determinet, sed disposito intellectu per motiva credibilitatis, quæ eò omnia tendunt, ut ostendant mysterium aliquod esse à Deo revelatum, eodem actu indivisibili assentitur quis revelationi & rei revelatæ, & hanc propter illam credit; sicut essentia divina est objectum formale respectu creaturarum, quæ in Deo videntur, & eodem actu materiali videt quis lucem & colorem, & hunc propter illam. Quare revelatio non est propriè causa actus Fidei à priori, seu per actum distinctum ad illum præviè determinans, sed eodem actu homo mysterio & revelationi præbet assensum. Unde congruentius diceretur ratio formalis actus Fidei, quàm causa.

Declaratur quo pacto revelatio sit objectum Fidei divina.

Revelatio divina non est à priori causa actus Fidei.

V.
Fides non solum non est discursus formalis, sed nec virtualis.

Objicies tertio: In actu Fidei est discursus virtualis, quidni ergo similiter in eo esse potest discursus formalis. Respondetur negando antecedens, tunc enim solummodo est discursus virtualis, quando eodem indivisibili actu attinguntur objecta præmissarum & conclusionis, assentiendo scilicet objecto illi; quod in formali discursu esset conclusio, propter identitatem, quam habet cum objecto præmissarum, hoc autem non contingit in actu Fidei, ut ostensum est Sectione præcedente.

VI.
Quo sensu Fides sit argumentum non apparetium.

Objicies quarto: Fides habitualis ad Hebræos c. II. definitur *Sperandarum substantia rerum, argumentum non apparetium*: argumentum autem hoc loco significat propriè discursum. Sed contra, eodem loco, ut vidimus, Fides vocatur substantia, quod tamen propriè intelligi non potest, cum sit accidens: sicut ergo dicitur substantia tantum per similitudinem, quod nimirum sicut substantia substat accidentibus, estque eorum basis & fundamentum, ita Fides sit fundamentum Spei, ita dicitur *argumentum*, non quod actus Fidei sit discursivus, sed quod non minus certos nos de re illâ reddat, ad quam terminatur, quàm quicumque actus comparatus per discursum. Unde Theophilactus *argumentum* hoc loco vertit manifestationem.

Quaratione Fides sit sperandarum substantia rerum.

VII.
Fides humana propriè dicta generatur sine discursu.

Objicies quinto: Actus Fidei divinæ & humanæ sunt in ratione Fidei ejusdem rationis, sed actus Fidei humanæ, ut experienciâ constare videtur, generatur per discursum, ergo. Respondetur utramque Fidem quoad hoc pari passu procedere; unde etiam Fides humana propriè dicta non generatur per discursum, sed immédia-

tè & per eundem actum terminatur ad dictionem hominis, & rem ab eo dictam. Hujusmodi ergo actus in humanis per discursum acquisitus non est propriè Fides, sed quædam opinio naturalis. Quare non satis consequenter loquitur P. Cornick Disp. 9. dub. 7. num. 102. dum ait conclusionem hoc modo deductam, esse Fidem humanam, saltem virtualem. Hoc, inquam, non rectè dicitur, Fides namque humana est verè Fides, & inter eam & divinam, non formalis, sed materialis tantum est discrepantia, quatenus scilicet hæc multo perfectior est, firmitioribusque nititur principiis. Quemadmodum etiam Deus est Ens multo perfectius quàm homo aut Angelus, hi nihilominus tam fortiuntur rationem propriam entis, quàm Deus, ut in Logicâ ostensum est.

Hic actus discursivus, est quidam opinio naturalis.

Inter Fidem divinam & humanam materialis tantum est differentia.

Ad pleniorém doctrinæ, hæc, & præcedente Sectione traditæ intelligentiam quæres, quis sit simplicis illius assensus Fidei, quo rem revelatam propter revelationem credo, sensus; quid, inquam, dicat hic actus, *Verbum est incarnatum, quia Deus dixit*. Certum imprimis est, sensum illius propositionis non esse, *Ego judico Verbum esse incarnatum quia Deus dixit*; hic enim actus non reflectit supra seipsum, ut est manifestum: nec etiam sensus illius videtur esse, *Verbum est incarnatum quia Deus dixit*; quasi dictio divina esset causa cur Verbum sit incarnatum: hoc enim constaret esse falsum, dictio enim Dei nullo modo influit in Incarnationem, imò hæc dictionem, seu revelationem antecedit; nec enim revelare posset Deus factam esse Incarnationem, nisi esset facta.

VIII.
Declaratur quis sit sensus huius, & similitum actuum Fidei, Anima est immortalis quia Deus dixit.

Ad hanc difficultatem respondeo, hunc actum neutro modo procedere, nec supra se reflectere, dicendo in actu signato se hoc propter auctoritatem divinam & revelationem judicare, sed propter eam judicat in actu exercito, ita tamen ut auctoritas & revelatio formaliter per illum actum repræsententur. Disposito itaque intellectu per motiva credibilitatis ad judicandum dari talis mysterii revelationem, assentitur utrique, & revelationi scilicet & rei revelatæ, huic tamen propter illam: unde revelatio est hic objectum formale, cum sit ratio motiva, seu inducens intellectum ad simplicem hunc actum eliciendum. Non ergo est Incarnatio propter revelationem, sed propter revelationem dicitur esse, non in actu signato, ita ut actus reflectat supra se, sed in actu exercito. Aliud proinde est propter revelationem credere esse Trinitatem, aliud credere eam esse propter revelationem; hoc enim secundum denotat revelationem esse causam existentie Trinitatis. Unde revelatio est causa assensus, non rei revelatæ, ut est manifestum. Alii probabiliter dicunt *Quia* in præsentem idem esse ac *Quandoquidem*, & denotare solummodo connexionem inter revelationem & rem revelatam; quod eodem puto recidere cum solutione præcedente.

IX.
Hic actus non reflectit supra se, sed in actu exercito hoc judicat quia Deus dixit.

Aliud est propter revelationem credere esse Trinitatem, aliud credere eam esse propter revelationem.